

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 101 092/99-3300
Signatura: bj1cs102.doc

Oblastní pracoviště č. 10
Okresní pracoviště Chrudim

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Slatiňany, okres Chrudim TGM 136, 538 21 Slatiňany
Identifikátor školy/IZO:	600 090 612/102 142 653
Ředitel školy:	Mgr. Vlastimil Kučera
Zřizovatel:	Město Slatiňany
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Chrudim, Poděbradova 842, 537 01 Chrudim
Termín inspekce:	16. - 17. března 1999
Inspektoři:	RNDr. Milan Ryšavý, Mgr. Božena Šifnerová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	1. Rozhodnutí Školského úřadu Chrudim čj. 30a/98 z 21. 12 1998 o změně zařazení do sítě škol s účinností od 1. 10. 1998. 1. Třídní knihy. 2. Třídní výkazy. 3. Katalogové listy. 4. Tématické plány. 5. Školní řád. 6. Výroční zpráva. 7. Výpis z osobních dat pracovníků (způsobilost). 8. Výpis z inventáře didaktické techniky. 9. Předepsané písemné práce z českého jazyka a z matematiky. 10. Sešity a další práce žáků z hospitovaných předmětů.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Stáří budovy je asi 115 let. V šedesátých letech byla podstatně rozšířena a přistavěno druhé poschodí. Před třemi léty (díky zřizovateli) byly provedeny zdařilé vestavby do půdního prostoru.

Vnitřní prostorové podmínky (rozměry učeben, chodeb, šaten, WC atd.) jsou v současné době, kdy žáků spíše ubývá, plně odpovídající a umožňují realizovat schválený vzdělávací program (MŠMT ČR čj. 16 847/96-2 Základní škola). Zařízení kmenových tříd je vyhovující. Vybavení odborných učeben je ve vývoji. Některé jsou již nyní na dobré provozní úrovni (učebna fyziky, učebna jazyků).

Základním nedostatkem je, že škola nemá tělocvičnu ani hřiště.

Poměrně dobře je zařízena školní dílna (zvláště pro práce s kovem). Školní cvičná kuchyňka je zařízena dosti skromně.

Fond učebnic a učebních textů využívá i některých starších vydání z nakladatelství SPN (Státní pedagogické nakladatelství - hlavně v přírodních vědách). Průběžně se však aktualizuje, přičemž knihy poznamenané dřívější dobou byly již před léty vyměněny (pro předměty jako je literární výchova, hudební výchova atd.). Současný stav je vyhovující a odpovídá vzdělávacímu programu. Knihovna je rozdělena obvyklým způsobem na učitelskou (asi 600 svazků) a žakovskou (asi 1 800 svazků). Obě jsou učiteli i žáky využívány.

Klasických pomůcek je dostatek, fungují a jsou při vyučování používány.

Didaktická technika

Přístroj	Počet ks
televizor	5
radiomagnetofon	14
diaprojektor	16
video	4
elektrofonické varhany	5
gramofon	4
šicí stroj	2
ruční šlehač	1
sluchátková souprava pro vyučování cizím jazykům	1

Počítačová technika prodělává modernizaci. Zatím jen 5 přístrojů (4x Pentium a 1x PC 486) splňuje současné požadavky. 8 kusů PC Didaktik je nevyhovujících a znemožňuje použití vhodných programů pro vyučování např. fyzice.

Materiálně technické podmínky se postupně vylepšují jak po stránce prostorové, tak po stránce vybavení. Současný stav je průměrný.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh hodin a přestávek je vyhovující časově (hodiny a přestávky mají předepsanou délku), vyučování začíná v 7 hodin 45 minut. Psychohygienické podmínky jsou podstatně ztíženy způsobem vyučování tělesné výchovy. K tomuto účelu je pronajímána sportovní hala Spartaku Slatiňany:

1. Rozvrh hodin se musí přizpůsobovat programu ve sportovní hale, čímž je nepříznivě ovlivňováno jeho sestavování a nikdy se nemůže podařit stoprocentní dodržení všech didaktických zásad.
2. Přesun žáků do haly a zpět si vyžádá přibližně 20 minut času (na úkor vyučování).
3. Nájemné je příliš drahé (384 000,- Kč ročně).

Pitný režim pro žáky je zabezpečován ovocnými nápoji, jejichž distribuci zabezpečují jednak uklízečky, jednak nápojový automat.

Pracovní místa žáků jsou vyhovující. Pokud jde o učitele, bylo by třeba zlepšit jejich pracovní podmínky zmodernizováním sborovny. Ta v současné době neumožňuje ani konání porad pro nedostatečný počet míst.

Vzhledem k velikosti školy má současná situace dosti negativní vliv na její efektivnější práci. Chybí tělocvična, je nevyhovující sborovna, a také pracovní podmínky některých učitelů jsou malé a v důsledku toho rovněž nevyhovující. Nutno uznat, že zřizovatel vyvinul v minulosti velkou snahu škole pomoci (již zmíněná půdní vestavba).

S rostoucím pokrokem však nároky na zabezpečení podmínek pro vyučování stoupají, v důsledku čehož jsou současné psychohygienické podmínky spíše podprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Na škole působí 25 učitelů a 3 vychovatelky. Všichni tito pracovníci splňují podmínky pedagogické způsobilosti podle Vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. Někteří vyučují předmětům, pro které nemají odbornou způsobilost (podle téže vyhlášky). To způsobuje, že se vyskytují předměty, s jistým procentem vyučovacích hodin, kterým **není vyučováno odborně**:

Povinné předměty	Počet %
Německý jazyk	40
Anglický jazyk	100
Dějepis	46
Zeměpis	100
Občanská nauka	22
Matematika	5
Rodinná výchova	100
Pracovní činnosti	47
Volitelné předměty	Počet %
Informatika	100
Základy programování	100
Konverzace v angl. jazyce	100
Péče o domácnost	100

V posledních letech odešla vždy nejvýše jedna žena na mateřskou dovolenou a v posledním roce odešly 3 učitelky do důchodu. Za ně přišly 2 absolventky Vysoké školy pedagogické. Jinak k žádným změnám pedagogického sboru nedochází a lze tedy konstatovat vcelku stabilizovaný stav. Pedagogičtí pracovníci se v tomto školním roce zúčastnili dvaceti osmi aspoň jednodenních vzdělávacích akcí (převážně pořádaných Pedagogickým centrem v Hradci Králové). Nezávisle na tom i čtyř vzdělávacích lekcí pro učitele anglického jazyka.

Dalšími osobami zaměstnanými ve škole jsou: 1 administrativně technická pracovnice, 1 školník a 5 uklízeček. Čistota všech užívaných prostor má dobrou úroveň.

Personální podmínky umožňují realizovat zvolený vzdělávací program. Pedagogičtí i ostatní zaměstnanci tvoří bezkonfliktní pracovní kolektiv. Celkově zhodnoceno, jsou personální podmínky spíše nadprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Plnění učebních osnov sledovala Česká školní inspekce ve většině hospitovaných předmětů (Přírodopis, Přírodověda, Chemie, Matematika, Fyzika, Občanská nauka, Hudební výchova) a dále v Českém jazyce a v Německém jazyce.

Porovnáním tematických plánů se zápisy v třídních knihách a v žákovských sešitech (v hospitovaných předmětech též posouzením vědomostí a dovedností žáků) bylo shledáno, že rozdílů skutečnosti a plánů nepřekračují zpravidla časově víc než 1 týden.

Učební osnovy na Základní škole Slatiňany jsou plněny.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Hodnocení bylo provedeno na základě hospitací převážně v přírodovědných předmětech. Kromě toho bylo o problematice kvality práce pedagogů jednáno s nimi samými při pohospitačních pohovorech a s pracovníky vedení školy.

Prvouka

V dobře připravené a promyšlené hodině byla výborná psychická pohoda, která byla navozena pozitivním přístupem učitelky k dětem i jejím pěkným vztahem k nim. Pestrými formami práce bylo zopakováno a procvičeno velké množství učiva. Učivo o květu bylo spojeno s názornou ukázkou. Žáci byli celou hodinu pozorní a dychtiví dalších poznatků. V hodině prokázali dobré znalosti. Některé otázky, vyžadující abstrakci, či dobrou paměť byly pro zkoušenou žákyni třetího ročníku příliš náročné.

Hodina prvouky je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Přírodopis

Hospitováno bylo ve třech hodinách u dvou učitelek. Hodiny měly klasickou stavbu, a to opakování, výklad a zápis do sešitů. Při opakování bylo kromě látky minulých hodin opakováno i učivo minulých ročníků, a to poznáváním živočichů z obrázků. Výklad byl veden formou rozhovoru se žáky. Zápis byl vyvozován za součinnosti žáků. Klady hodin: hezké, taktní jednání obou učitelek se žáky, přímé pozorování živočichů, využívání pomůcek a map, uplatňování mezipředmětových vztahů, veřejné hodnocení úrovně vědomostí zkoušených žáků, vedení žáků ke zpracovávání referátů. Zápory: absence relaxačních prvků, příliš dlouhé zápisy do žákovských sešitů látky, která je v učebnicích, krátký čas věnovaný procvičení nově probraného učiva a chybějící závěry hodin s hodnocením jejich průběhu.

Hodiny jsou hodnoceny jako průměrné.

Chemie

Sledovány byly 2 hodiny chemie. V první hodině byla žákům zadána samostatná práce na chemické názvosloví a souběžně byli jiní žáci zkoušeni u tabule. Bezprostřední kontrola výsledků samostatné práce a zapsání vzorců na tabuli měla pro žáky význam zpětné vazby. Dobře systematicky uspořádaný výklad o kyselinách navazoval na znalosti žáků z praxe, byl však spojen se značně dlouhým zápisem na tabuli a do žákovských sešitů. Opakování a procvičení nového učiva byly věnovány 4 minuty. Žáci v hodině byli aktivní a prokázali nadprůměrné znalosti. V druhé hodině jedna žákyně četla připravený referát o léčivech a jiná zapisovala poznámky na tabuli. Poznámky v délce tří stran žáci opisovali do sešitů. V další

části hodiny žáci měli za úkol názvy napsané na krabíčkách od léků zařadit do příslušných skupin. Následovala soutěžní hra, kterou si žáci sami připravili.

Hodiny jsou hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

Občanská výchova

Pedagogicky i odborně způsobilý učitel dokázal v rozhovoru se žáky navodit relativně otevřenou atmosféru, povzbuzovat žáky k překonání ostychu a bariér a přitom se taktně pohybovat i kolem problémů dospívajících žáků. Žáci byli dovedeni srovnáváním nejhorších a nejkrásnějších okamžiků ve svém životě a četbou ukázky o osudech dvou lidí, kteří neunesli osobní tragédii k chápání pozitivních hodnot i relativitě problémů života. Optimistický závěr byl vyvrcholením zdařilé hodiny. Celá hodina byla nenásilnou formou prevence negativních jevů.

Hospitovaná hodina je hodnocena jako vynikající.

Matematika

Byla hospitována jediná vyučovací hodina. Tato hodina byla připravena jako hodina smíšeného typu (v první části probíhalo opakování látky z aritmetiky, ve druhé byl zahájen úvod do učiva o algebraických výrazech).

Obsah a cíl hodiny byly pevně stanoveny, používané metody a formy práce i prostředky byly pro dosažení cíle voleny vhodně. Při výkladu nového učiva bylo postupováno velmi volně (až poněkud rozvlekle) a velmi podrobně byly všechny nové poznatky vysvětlovány. Byl zřejmý dobrý vztah k žákům. Projev učitelky byl kultivovaný a srozumitelný. Odborné chyby nebyly shledány.

Žáci byli soustředění, pracovali po celou hodinu s dobrou motivací, přestože jim na počátku hodiny nebyl zvláště výrazně sdělován cíl jejich práce a na konci hodiny nebylo provedeno shrnutí a zopakování nových základních poznatků.

Materiálně technické a psychohygienické podmínky ve třídě byly dobré. Po hodině se ukázalo, že ke spolehlivějšímu obecnému posouzení vyučování by bylo vhodné prozkoumat ještě písemné práce žáků, což bylo provedeno dodatečně.

Vyučování popsané hodiny matematiky mělo průměrnou úroveň.

Fyzika

Hospitovány byly dvě vyučovací hodiny (1 procvičovací, 1 výkladová). Cíl i obsah obou hodin byly přesně stanoveny. Poněkud menší pozornost byla věnována shrnutí učiva v závěru jedné z nich.

Způsobem kladení otázek i způsobem výkladu, přesnou formulací odborných termínů a respektováním myšlenkových postupů žáků učitelé prokázali solidní odbornou i metodickou úroveň.

Žáci díky dobré motivaci vyvíjeli po celé hodiny aktivitu. Jejich komunikace (ústní i písemná) byla dobrá.

Hodina probíhající v odborné učebně měla lepší podmínky z hlediska možnosti použití pomůcek. Psychosociální klima obou hodin (atmosféra ve třídě) bylo pro dosažení cílů optimální.

V jedné z hodin v jednom případě nebyly dodrženy podmínky pro psaní fyzikálních rovnic podle příslušné České státní normy.

Vyučování fyzice probíhá za optimálních materiálně technických, personálních i psychosociálních podmínek. Úroveň obou vyučovacích hodin je spíše nadprůměrná.

Hudební výchova

Sledována byla pouze jediná vyučovací hodina. Jednalo se o hodinu smíšeného typu: opakování vědomostí i dovedností z minulých hodin a výklad úvodu do baroka (Vivaldi).

Vyučování probíhalo v odborné učebně hudební výchovy za velmi dobrých materiálně technických i psychohygienických podmínek. Vybavení učebny k vyučování hudební výchově je na výši. Učitelka má pro hudební výchovu plnou odbornou i pedagogickou způsobilost.

Velmi vhodně byl rozřešen poměr mezi časem věnovaným hudební historii a vlastnímu zpěvu. Veškeré ukázky hrané učitelkou živě na klavír i reprodukované pomocí audiotechniky byly velmi vhodně vybrané a připravené (zejména jejich délka) tak, že žáky neunavovaly a naopak mobilizovaly jejich aktivitu po celou hodinu.

Osnovy předmětu jsou plněny a žáci získávají nové poznatky formami, při kterých se používá jejich aktivní činnosti (zpěv).

Při pohospitačním rozhovoru bylo zjištěno, že učitelky se stejnou způsobilostí pro hudební výchovu pracují na škole dvě. Vyučování hudební výchově ve sledované hodině bylo na vynikající úrovni.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Vyjadřování žáků je na úrovni, kdy umějí formulovat poměrně přesně své názory. Jejich vzájemná komunikace i komunikace s dospělými osobami je dobrá.

Vědomosti a dovednosti žáků ve sledovaných předmětech nepoklesly ani v jednom případě pod průměrnou úroveň, naopak v některých případech byly spíše lepší.

Školní řád je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. Zahrnuje základní informace pro chování žáka ve škole i mimo ni, jeho povinnosti, ale na druhé straně i některá práva. Žáci jsou vedeni k dobrému chování navzájem, k dodržování pravidel slušného chování k dospělým a v praxi toto dodržují.

Žákovské samosprávy ve třídách zřízeny nejsou, ale je stanovena učitelka, která vybudovala na škole sbor asi sedmi žáků z různých tříd, kteří sledují a pomáhají řešit preventivně některé nežádoucí jevy, pokud by se v chování žáků vyskytly.

Škola má družbu se školami v Holandsku a ve Švýcarsku.

Hodnocení školy z hlediska výsledků vyučování (rozvoje osobnosti žáků, utváření všeobecné kulturnosti, osobnostních kompetencí a hodnotových orientací) je spíše nadprůměrné.

ZÁVĚRY

Materiálně technické a zvláště psychohygienické podmínky výchovně vzdělávací činnosti školy nejsou příliš příznivé (článek 1 a 2). Přesto plnění požadavků vzdělávacího programu je zajištěno, a to zejména zvýšeným úsilím pedagogického sboru a jeho kvalitou (nejedna síla má odbornou i pedagogickou způsobilost pro střední školu).

Porušení obecně závazných právních předpisů nebylo shledáno. Nebyla nalezena ani žádná jiná závažná negativa.

Doporučení k další činnosti:

- hledat cesty vedoucí ke zlepšení materiálně technických podmínek pro vyučování tělesné výchově (na tomto zlepšení jsou závislá další mnohá zdokonalení kvality vyučování, zejména po organizační stránce)
- rekonstruovat systém hodnocení písemných prací z matematiky, aby lépe vystihoval věkové zvláštnosti žáků a situaci po odchodu některých z nich ke studiu na gymnáziu
- při obsazování předmětů na počátku příštího školního roku nepolevit v hospodárném využití personálního potenciálu pedagogického sboru tak, aby se počet neodborně vyučovaných hodin minimalizoval (pokud to podmínky dovolí)
- zvýšit pozornost konání laboratorních prací z přírodopisu a tím zvýšit zájem žáků o tento poutavý a zároveň důležitý předmět
- zkrátit čas věnovaný v některých vyučovacích hodinách zbytečně dlouhým zápisům v žakovských sešitech
- věnovat více času procvičení a zopakování nového učiva
- v závěrech vyučovacích hodin neopomíjet jejich zhodnocení
- umožnit učitelům ve větší míře užívat kopírovacího stroje pro přípravu učebních textů či úkolů k procvičování učiva při samostatné práci

Po zvážení všech zjištěných skutečností dochází Česká školní inspekce k závěru, že podmínky a průběh vzdělávání jsou ve zdejší škole na solidní průměrné úrovni.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu RNDr. Milan Ryšavý v.r.

členové týmu Mgr. Božena Šifnerová v. r.

V Chrudimi

dne 26. března 1999

Přílohy:---

Inspekční zprávu jsem převzal dne 6. dubna 1999.....

razítko

Podpis ředitele školy Kučera v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání/ odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	99 05 05	101 165/99-3300
Školský úřad:	99 05 10	Ing. Josef Moravec v. r.
Rada školy:	---	---

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
---	---	Nebylo připomínek.